

Inhoudsopgave

Inleiding 11

Deel 1 – Jeugddelinquenten in de 19de eeuw: de ontdekking van een probleem 17

Hoofdstuk 1 – Jeugdcriminaliteit wordt ontdekt 19

- 1.1. Aandacht voor kinderen? 19
- 1.2. Gefascineerd door cijfer en misdrijf 21
- 1.3. Een sociale fysica van de (jeugd) criminaliteit 24
- 1.4. Leeftijd: slechts een parameter 27
- 1.5. Jeugdcriminaliteit geteld 28
- 1.6. Sociale enquêtes en angst voor de (proletarische) jeugd 34
- 1.7. De *verzachting* van het strafklimaat 49
- 1.8. De belofte van een eigen gevangenis! 59
- 1.9. Conclusie: jeugdcriminaliteit wordt een probleem 67

Hoofdstuk 2 – Kinderen plegen misdrijven 69

- 2.1. Kinderen voor de correctionele rechtbank 69
- 2.2. De alarmerende stijging van de (vervolgde) jeugdcriminaliteit in Antwerpen 72
- 2.3. Van gras tot bomen: jeugdcriminaliteit een ruraal probleem 79
- 2.4. Elke diefstal is anders: de grote stad en haar vele kansen 91
- 2.5. Gewelddadige baasjes 99
- 2.6. Brave meisjes 107
- 2.7. Jeugdcriminaliteit: een apart probleem? 112
- 2.8. Het vonnis geveld: schuld en boete 113

Deel 2 – Stoute kinderen en het lesje dat ze moeten leren 121

Hoofdstuk 3 – De gedroomde oplossing: Tussen straffen en heropvoeden 123

- 3.1. Een oplossing voor de jeugdcriminaliteit 123
- 3.2. Straffen is (ook !) verbeteren 125
 - 3.2.1. Een menselijke straf 125
 - 3.2.2. De onmogelijke hervorming van de gevangenis 132
 - De gevisiteerde gevangenis 133
 - Une science pénitentiaire 139
 - Een penitentiair beleid 142
- 3.3. Het straffen van kinderen 149
 - 3.3.1. Een gevangenis(straf) op maat van het kind (1832-1847) 151
 - St-Bernard: besmetting voorkomen 152
 - St-Hubert: een eigen gevangenis 156
 - Welk strafregime is op maat van het kind? 161
 - 3.3.2. De rurale oplossing (1848) 165
 - 3.3.3. Hoe meer zielen, hoe meer gevangenen (1850-1881) 171
 - 3.3.4. Gevangenen worden scholen (1887-1890) 183
 - 3.3.5. Het straffen van meisjes 189
- 3.4. Conclusie: straffen moet heropvoeden zijn 192

Hoofdstuk 4 – Heropvoeding in actie:
de onverbeterlijke jeugddelinquent 195

- 4.1. Tussen schuld en onschuld 195
- 4.2. Onverbeterlijke jongens 198
- 4.3. Onverbeterlijk: één vlag, vele ladingen 206
 - 4.3.1. Limieten van de heropvoeding 208
 - 4.3.2. Gevaarlijke jeugddelinquenten 217
- 4.4. Het buigen van de onbuigzamen 221
 - 4.4.1. Over dwang en weerstand 221
 - 4.4.2. Het kleine verzet 231
- 4.5. Onverbeterlijken verbeterd: de weg naar de vrijheid 240
 - 4.5.1. De jeugddelinquent geëvalueerd 242
 - 4.5.2. Verzoeken tot vrijlating: brieven aan de directeur 248
 - 4.5.3. De weg naar de vrijheid 253
 - 4.5.4. De moeilijke vrijheid: brieven aan de directeur 264

Deel 3 – Wetenschap in actie 271

Hoofdstuk 5 – De herdefiniëring van de jeugddelinquent en zijn straf 273

- 5.1. Aandacht voor de dader, minder voor zijn misdrijf 273
- 5.2. Herdefiniëring van het criminaliteitsvraagstuk 275
 - 5.2.1. De recidivist en de penitentiaire crisis 275
 - 5.2.2. De belofte van de criminologie I: de delinquente mens 280
 - 5.2.3. De belofte van de criminologie II: het sociaal verweer 294
- 5.3. Een wet op maat van het kind (én zijn familie) (1889-1912) 303
 - 5.3.1. Le Jeune's wetsontwerp op de kinderbescherming
 - 5.3.2. De wet op de kinderbescherming (1912) 310
- 5.4. 'Pénétrer dans l'âme de l'enfant' of wetenschap in actie 321
 - 5.4.1. De observatie van de jeugddelinquent (Mol 1913) 322
 - 5.4.2. Een wetenschap van de jeugddelinquent 330
- 5.5. De herdefiniëring van de jeugddelinquent 340

Conclusie – De geboorte van de jeugddelinquent 345

Bibliografie 359

Bijlagen 405